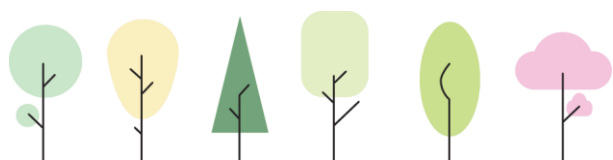

Kaakkois-Suomen metsäohjelma 2026–2030

Kaakkois-Suomen metsäneuvosto 11.12.2025

KAAKKOIS-SUOMEN METSÄOHJELMA 2026–2030

Kansikuva: Metsätuhojen kanssa kannattaa toimia ennakoiden. Kuusenjuurikääpä on suuri tuhonaiheuttaja Kaakkois-Suomen metsissä, Ilpo Rautio, 2025

Verkossa: [Tietoa alueellisista metsäohjelmista](#)

Sisällys

Kaakkois-Suomen metsäohjelma 2026–2030	2
Sisällys.....	2
1 Tiivistelmä.....	5
2 Johdanto	5
2.1 Onnistuneen toteutuksen edellytyksiä ja keskeisiä toimenpiteiden toteuttajia	5
2.2 Kansallinen metsästrategia alueellisten metsäohjelmien taustalla	7
2.3 Metsäohjelman laatiminen ja hyväksyminen	7
3 Toimintaympäristö	9
3.1 Valtakunnallinen tilannekuva.....	9
3.2 Kaakkois-Suomen alueen tilannekuva	9
4 Visio	15
5 Päämäärä 1: Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä.....	15
5.1 Toimenpide: Vaihtoehtoisten puulajien suosiminen kuusikoiden juurikääpäkohteissa ja tehostettu lahontorjunta.....	15

5.2 Toimenpide: Vaikeasti saavutettavien talousmetsäalueiden tunnistaminen ja saavutettavuuden parantaminen	16
5.3 Toimenpide: Metsien kasvun lisääminen ja kehityksen alkuvaiheen hoitotoimenpiteiden tehostaminen	16
5.4 Toimenpide: Tehokkaampi reagointi toteutuneisiin ja ennakoitaviin tuhoihin	17
5.5 Toimenpide: Puulajikirjon monipuolistaminen eri työvaiheissa ja käsittelyaluetasoilla	17
6 Päämäärä 2: Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä	17
6.1 Toimenpide: Luonnonhoitohankkeiden määrän ja ympäristötukivalmistelun toimijatoteutuksen kasvattaminen, kohdistuen toimenpiteet suurimman vaikuttavuuden kohteisiin	18
6.2 Toimenpide: Talousmetsien luonnonhoito- ja vesiensuojelutoimien toteutuksen lisääminen	19
6.3 Toimenpide: Lahopuumäärän- ja lehtilahopuuosuuden kasvattaminen	19
6.4 Toimenpide: Sovelletaan monipuolisia hoito- ja hakkuumenetelmiä, muun muassa jatkuvaa kasvatusta ja vahvistetaan niiden osaamista	19
7 Päämäärä 3: Rakennamme kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla sekä vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla	20
7.1 Toimenpide: Hanke- ja verkostoyhteistyö yritysten palvelutarjonnan monipuolistamiseksi ja määrän kasvattamiseksi	20
7.2 Toimenpide: Koululaisten ja nuorten tietoisuuden kasvattaminen metsäalan työmahdollisuuksista ja toiminnasta	21
7.3 Toimenpide: Tärkeimpien virkistyskäytön reittien huomioiminen metsänhoidon toiminnoissa ja niistä viestimisessä	21
8 Toimeenpano ja seuranta	21
8.1 Toimenpiteiden keskeiset mittarit ja tavoitteita	22
9 Vaikutusten arviointi	25
9.1 Merkittävimmät vaikutukset ja tunnistettuja epävarmuustekijöitä	25
9.2 Metsäohjelman vaikutustenarvioinnin numeeristen vastausten kooste	27
10 Liitteet	30
10.1 Liite 1: Valtakunnallisen tilannekuvan yhteenveto	30

10.2 Liite 2: Metsätalouden kannustinjärjestelmän tavoitteet.....	33
10.3 Liite 3: Hakkuupotentiaalilaskelma maakunnittain.....	35
10.4 Liite 4: Hoitoehdotukset	36

1 Tiivistelmä

Kaakkois-Suomen maakunnat ovat nyt ja jatkossa metsäbiotalouden suurmaakuntia, joissa metsien käyttö on monipuolista ja aktiivista. Metsien taloudellisen, ekologisen ja sosiaalisen käytön yhteensovittaminen on mahdollista hyvää yhteistyötä tehden. Näitä yhteistyön mahdollisuuksia kuvataan ohjelman toimenpiteissä.

Kaakkois-Suomen alueelliseen metsäohjelmaan valituilla 12 toimenpiteellä toteutetaan kansallisen metsästrategian päämääriä ja tavoitteita, alueen erityispiirteet huomioiden. Vuosien 2026–2030 aikana metsäohjelmaa toteutetaan alan toimijoiden itsenäisinä toimenpiteinä, julkisen ja yksityisen sektorin toimijoiden yhteistyönä sekä hankkeina.

Ohjelman laadintavaiheessa toimenpiteille on määritelty keskeisiä vastuutahoja, mittareita ja tavoitetasoja. Ohjelmakauden aikana toimenpiteitä tarkennetaan tarvittaessa ja täydennetään välitarkastelussa, jotta keskeiset tavoitteet saavutetaan ja tulevat toimintaympäristön muutokset tulevat huomioiduiksi.

Kaakkois-Suomen metsäneuvosto seuraa ja tukee ohjelman toteutusta. Metsäohjelman toteuttaminen tukee omalta osaltaan alueen maakuntaohjelmien ja maaseudun kehittämisohjelman toimeenpanoa.

2 Johdanto

Alueellinen metsäohjelma on metsälain mukainen alueen metsäalan kehittämisohjelma. Metsäkeskuslain mukaan maakunnallisen metsäneuvoston tehtävä on laatia ja hyväksyä alueellinen metsäohjelma sekä seurata ja edistää ohjelman toteuttamista. Ohjelmaa tarkistetaan tarpeen vaatiessa. Ohjelmaa laadittaessa Metsäkeskus on yhteistyössä metsäalaa edustavien ja muiden metsiä hyödyntävien tahojen kanssa.

Ohjelmassa korostuvat Kaakkois-Suomen alueen omat päämäärät sekä toimenpiteet, joilla tavoitteisiin päästään. Metsäohjelman tärkein tavoite on edistää metsien monipuolista ja kestävää käyttöä ja sitä kautta hyvinvointia ja työllisyyttä maakunnissa.

2.1 Onnistuneen toteutuksen edellytyksiä ja keskeisiä toimenpiteiden toteuttajia

Alueellisessa metsäohjelmassa kutsutaan eri tahoja toteuttamaan sen toimenpiteitä yhteistyössä ja itsenäisesti vuosien 2026–2030 aikana. Vision ja

toimenpiteiden toteuttamiseen tarvitaan laaja toteuttajajoukko, rakentavaa yhteistyötä ja toteutuskykyä sekä monipuolisten tavoitteiden huomioimista.

Toimenpiteiden valinnasta ja valmistelusta

Valmistelun aikana toimenpiteet on muotoiltu sellaisiksi, että laajan toteuttajajoukon on mahdollista hyväksyä toimenpiteet ja kokea ne tärkeiksi. Ohjelman toimenpiteiden toteuttamisella on tärkeää saavuttaa myös oman organisaation tavoitteita (esimerkiksi taloudellinen tulos, asiakastyytyväisyys sekä muut keskeiset tavoitteet). Näin on mahdollista saada aitoa lisäarvoa organisaation omaan toimintaan sekä vastavuoroisesti auttaa muita oman organisaation osaamisella ja resursseilla.

Valmistelussa priorisoitiin toimenpiteitä, jotka ovat alueellisesti toteutettavissa ja joiden laaja-alainen toteutus palvelee niin metsänomistajia kuin alan palveluntarjoajia. Toimenpiteillä on tavoitteena edistää samanaikaisesti myös aluetaloutta, metsäluonnon muita käyttömuotoja ja monimuotoisuutta.

Alueellinen metsäohjelma painottaa alueen omia vahvuuksia, monipuolistaa elinkeinojen edistämistä sekä ottaa huomioon ja täydentää maakuntaohjelmia ja maaseudun kehitysohjelmaa.

Metsäohjelman toimenpiteet on määritelty niin että ne ovat toteutettavissa vuosien 2026–2030 aikana. Toimenpiteiden kuvaamista liian yleisellä tai yksityiskohtaisella tasolla on vältetty, jotta toteutusvuosien aikana toimenpiteiden sisältöä pystytään muokkaamaan tilannekuvan ja mahdollisuuksien tarkentuessa. Osa toimenpiteistä tarkentuu ohjelmakauden aikana esimerkiksi toteutettavaksi hankkeina tai muunlaisena verkostoyhteistyönä.

Toteuttajista

Keskeisiä toimenpiteiden toteuttajia ovat Kaakkois-Suomen alueella toimivat metsäalan palveluntarjoajat, metsänomistajat ja Metsäkeskus. Alan palveluntarjoajilla tarkoitetaan suuria, keskikokoisia ja pieniä toimijoita, jotka tarjoavat perinteisiä metsäpalveluja ja kasvavassa määrin myös luonnonhoidon ja monimuotoisuuden edistämisen palveluja. Alueen maakuntaliitot ja tuleva Elinvoimakeskus toimivat muun muassa rahoittajan roolissa toimenpiteiden mahdollistajina ja toimintaympäristön kehittäjinä. Toimenpidetarkoituksella kerrotaan muista mahdollisista toteuttajista.

Maakunnallinen metsäneuvosto edistää ja seuraa toimenpiteiden toteutumista. Metsäneuvoston jäsenten edustamilla organisaatioilla on ollut valmistelun aikana Metsäkeskuksen lisäksi näköalapaikka vaikuttaa ja samalla sitoutua tulevien

toimenpiteiden toteuttamiseen. Siksi näillä organisaatioilla on keskeinen rooli ohjelman toteutuksessa.

2.2 Kansallinen metsästrategia alueellisten metsäohjelmien taustalla

Vuoteen 2035 ulottuva [Kansallinen metsästrategia \(KMS2035\)](#) sisältää Suomen metsäpolitiikan keskeiset linjaukset, kuvaa metsäalan kehittämisen tahtotilan ja tärkeimmät tavoitteet. Se on elinkeinostrategia, joka huomioi niin ihmisten, ympäristön kuin taloudenkin tarpeet.

Strategia ottaa ajanmukaisesti huomioon kokonaisvaltaisen kestävä kehityksen sekä metsien merkityksen ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa.

Metsästrategian visio on ”Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille”. Tämä saavutetaan strategian päämäärien kautta, kun

- Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla
- metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä
- vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä
- vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.

Kansallisella metsästrategialla on suora yhteys alueellisiin metsäohjelmiin, kun sen päämäärät on otettu myös alueellisten metsäohjelmien päämääriksi.

Alueellinen metsäohjelma tukee Kansallisen metsästrategia 2035:n toteuttamista maakunnallisella tasolla, maakuntien omien tilanteiden, tarpeiden ja tavoitteiden mukaisin toimenpitein.

Lisätietoa:

- [Kansallinen metsästrategia 2035 - Maa- ja metsätalousministeriö](#)

2.3 Metsäohjelman laatiminen ja hyväksyminen

2.3.1 Laatimisprosessi Kaakkois-Suomen alueella

Alueellisten metsäohjelmien valmistelu käynnistyi kevään 2024 aikana prosessin suunnittelulla. Syksyn 2024 aikana Metsäkeskuksen johtokunta evästi Metsäkeskusta valmistelutyöhön ja Maa- ja metsätalousministeriön ohjauskirje raamitti valmistelua.

Alueellisesti ohjelmaa valmisteltiin kaikissa metsäneuvoston kokouksissa syyskuusta 2024 alkaen. Joulukuussa 2024 metsäneuvosto päätti ohjelmavalmistelun käynnistämisestä, valtuutti kolmen valmisteluryhmän kokoamisen ja päätti valmisteluryhmien puheenjohtajat sekä asiantuntijat.

Valmisteluryhmät nimettiin kansallisen metsästrategian päämääräalueittain ja koottiin joulukuun 2024 aikana metsäneuvoston jäsenorganisaatioiden ehdotusten pohjalta. Ryhmien työskentelyn avuksi laadittiin valtakunnallinen ja alueelliset tilannekuvaukset (PESTEL-analyysi). Metsäneuvoston ja valmisteluryhmien jäsenet vastasivat ennakkokyselyyn ennen ensimmäisiä valmisteluryhmien työpajoja. Keskeiset valmisteluryhmien ja ohjelmavalmistelun materiaalit tallennettiin metsäneuvoston Teams-kanavalle, josta ne olivat jäsenten käytettävissä.

Tammi–maaliskuun 2025 aikana valmisteluryhmät kokoontuivat kukin kahteen eri työpajaan. Ensimmäisissä valmisteluryhmien työpajoissa ryhmät ideoivat ennakkokyselyn tulosten ja kansallisen metsästrategian päämäärien pohjalta tärkeinä pidettyjä asioita ja toimenpide-ehdotuksia. Samalla ryhmät aloittivat toimenpide-ehdotusten priorisointia. Metsäneuvoston kokouksessa valmisteluryhmien puheenjohtajat esittelivät ensimmäisten työpajojen toteutusta ja tärkeimmäksi priorisoituja toimenpide-ehdotuksia, joiden pohjalta metsäneuvosto kävi evästyskeskustelun valmistelun jatkamisesta.

Työpajojen välissä metsäneuvoston puheenjohtaja, valmisteluryhmien puheenjohtajat, Suomen metsäkeskuksen asiantuntijat ja elinkeinopäällikkö kokoontuivat tarkastelemaan tuloksia ja valmistelemaan seuraavia työpajoja.

Maaliskuussa pidetyissä toisissa työpajoissaan ryhmät tutustuivat alustaviin toimenpide-ehdotuksiin (12 kpl) ja tunnistivat niille alustavasti toteuttajaorganisaatioita ja mittareita.

Toukokuussa 2025 metsäneuvosto tutustui kokouksessaan toimenpide-ehdotuksiin ja toisten työpajojen tuloksiin. Keskustelun jälkeen metsäneuvosto vahvisti metsäohjelman toimenpiteet jatkotyöskentelyn pohjaksi. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioimaan perustettiin arviointiryhmä, jonka kokoonpanon metsäneuvosto päätti kokouksessa.

Syyskuun 2025 kokouksessa metsäneuvosto käsitteli ohjelman luonnosversiota ja vaikutusten arvioinnin tuloksia. Luonnos oli lausuntokierroksella syys-lokakuun aikana. Tämän jälkeen ohjelmaluonnosta tarkennettiin ja muokattiin saadun palautteen pohjalta.

Alueellisen metsäohjelman valmistelun etenemisestä viestittiin keskeisille sidosryhmille, muun muassa maakuntaliitoille, jotka toteuttivat samanaikaisesti maakuntaohjelmien valmistelutyötä.

2.3.2 Hyväksyminen Kaakkois-Suomen alueella

Kaakkois-Suomen metsäneuvosto hyväksyi metsäohjelman 11.12.2025 kokouksessa. Tämän jälkeen käynnistyi ohjelman toteuttaminen ja seuranta.

3 Toimintaympäristö

3.1 Valtakunnallinen tilannekuva

Metsäkeskuksen asiantuntijat tuottivat maakunnallisille metsäneuvostoille ja ohjelman valmisteluryhmille valtakunnallisen metsäalan tilannekuvauksen PESTEL-analyysillä alueellisten ohjelmien ja tilannekuvauksen laatimisen tueksi. [Valtakunnallisen tilannekuvauksen tiivistelmä on liitteessä 1.](#)

3.2 Kaakkois-Suomen alueen tilannekuva

Metsäkeskuksen asiantuntijat tuottivat tilannekuvauksen, jonka pohjalta alle on tiivistetty keskeiset tiedot taulukko- ja tekstimuotoon. Alueellinen tiivistelmä täydentää valtakunnallisen tilannekuvan tiivistelmää.

Tilannekuva	Etelä-Karjala	Kymenlaakso	Suomi
Aluetalous			
Metsäalan osuus maakunnan koko talouden			
...tuotoksesta perushintaan, %	29,9	22,6	6,5
...bruttoarvonlisästä, %	14,2	10,6	4,4
...työllisistä, %	7,7	5,4	2,4
...investoinneista, %	47,0	16,6	4,0
Metsäalan työlliset, hlö	4 080	3 880	66 100
Puun myyntitulot, 1 000 €	113 548	82 288	2 849 659
Metsien käyttö			
Metsätalousmaata maapinta-alasta, %	80	72	86
Yksityismetsien osuus, %	74	78	51
Metsän kasvu, milj. m ³	3,0	2,3	103
Puuston keskikasvu, m ³ /ha/v	7,1	7,2	4,5
Suurin ylläpidettävä hakkuusuunnite, milj. m ³	2,3	1,7	79,8

huomioitu vielä riittävästi ja erityisesti valtiolta odotetaan toimia, joilla luodaan elinkeinoelämälle kilpailukykyä ja tulevaisuudenuskoa.

3.2.2 Metsien ja metsätalouden harjoittamisen tilannekuva

Metsät ovat monipuolisessa ja aktiivisessa käytössä. Puuston kasvu alueella on 5,3 milj. m³/v, hehtaarikohtaisen keskikasvun ollessa reilut 7 m³/ha/v. Skenaarioiden mukaan puuston vuotuinen kasvu pysyttelee lähellä nykytasoa.

Puuntuotannollisesti suurin ylläpidettävä hakkuukertymä on 4,0 milj. m³/v. Kaakkois-Suomen metsien nykyinen hakkuukertymä 4,5 milj. m³/v on tätä suurempi.

Soiden osuus metsäpinta-alasta on alle maan keskiarvon, noin 20 prosentin luokkaa. Metsien kivennäismaista noin 80 prosenttia on ravinteisuudeltaan tuoreita kankaita tai sitä rehevämpiä. Lisäksi alueella on runsaasti rantametsiä, mistä syystä vesiensuojelutoimenpiteiden toteutus korostuu metsienkäsittelyssä.

Mäntyvaltaisten metsien osuus vaihtelee maakunnissa 50 prosentin molemmin puolin ja kuusivaltaisten osuus noin 30 prosentin tasolla. Kuusen suosiminen kasvatettavana puulajina on laskussa, mikä näkyy jo istutusmäärien laskuna ja hakkuiden puulajivalinnoissa.

Taimikoiden ja nuorten metsien hoitoa tehdään edelleen liian vähän suhteessa potentiaaliin alueisiin. Tulevina vuosina nämä kohteet tarjoavat runsaasti työmahdollisuuksia ja samalla mahdollisuuden vaikuttaa puulajisuhteisiin ja luonnon monimuotoisuuteen. Talousmetsien kasvua on mahdollista vahvistaa yhtä aikaa monimuotoisuuden lisäämisen kanssa, mikä on huomioitu myös metsäohjelman toimenpiteissä.

Uudet maan ja metsän käyttömuodot haastavat nykymuotoista metsätalouteen painottuvaa maankäyttöä. Energiantuotannon infrastruktuuri tarvitsee laajoja maa-alueita, mikä pienentää metsäpinta-alaa. Samalla paine metsien suojelun lisäämiselle kasvaa ja virkistyskäytön tarpeet voivat aiheuttaa maankäytön ristiriitoja. Hiilensidonta ja muu luonnonarvokauppa ovat toteutuessaan puuntuotannon rinnalla tai sen sijaan toteuttavia metsien käyttömuotoja. Puun kasvatukseen ensisijaisesti tarkoitettujen metsien määrä voi vähentyä myös kaavoituksen kautta.

3.2.3 Ilmastonmuutos ja metsätuhot

Ilmastonmuutos ja metsätuhot näkyvät selvästi Kaakkois-Suomessa. Eriasteisia metsätuhoja on havaittu 42–49 prosentilla metsämaan pinta-alasta. Tuhojen

ennaltaehkäisyyn ja niihin reagointiin liittyvät toimenpiteet korostuvat Kaakkois-Suomen metsäohjelmassa.

Ilmaston lämpeneminen, säiden ääriolosuhteet ja metsien käyttö lisäävät sieni- ja hyönteistuhojen leviämisen edellytyksiä. Eniten lisääntyvien tuhonaiheuttajien yhteisvaikutuksista kärsivät kuuset. Metsätuhoriskit lisääntyvät myös muilla puulajeilla ja eri-ikäisissä metsissä erityisesti kuivuuden vaikutuksesta.

Kaakkois-Suomen alueella korostuvat kuusen juurikäävän aiheuttamat tuhot, jotka altistavat metsiköt myös hyönteis- ja tuulituhoilille. Hirvieläinten aiheuttamat tuhot vaikeuttavat tietyillä alueilla puulajivalintaa.

3.2.4 Metsien monikäyttö

Monipuolisella metsäluonnolla on merkitystä alueiden virkistys- ja matkailukäytössä. Käytetyimmät retkeilyreitit tarjoavat hyvän mahdollisuuden esitellä monikäytön huomioivia metsienkäsittelyn toteutustapoja ja eri tavoitteiden yhteensovittamista. Metsien virkistyskäytön kasvaessa on tarpeen tarkastella yhteensovittamista yksityisen maanomistuksen kanssa, muun muassa kehittämällä käytön sopimuskäytäntöjä ja pelisääntöjä.

3.2.5 Metsänomistus ja metsätilarakenne

Alueen metsistä noin $\frac{3}{4}$ on yksityisten henkilöiden ja kuolinpesien omistuksessa, mikä on selvästi suurempi osuus kuin maassa keskimäärin. Päätöksenteossa korostuvatkin 34 000 eri metsänomistajan erilaiset tavoitteet ja niiden saavuttamisen tukeminen.

Yksityisten metsänomistajien keski-ikä Kaakkois-Suomessa on 61 vuotta.

3.2.6 Metsäalan koulutus ja osaaminen

Kaakkois-Suomessa ei järjestetä metsäalan yliopisto- tai ammattikorkeakouluopetusta. Alueella korostuu yhteistyö kuntien opetustoimien ja lähimaakuntien oppilaitosten kanssa. Yhteistyöllä tuetaan metsäalan vetovoimaa ja lisätään tietoisuutta työ- ja opiskelumahdollisuuksista.

Toisen asteen koulutusta alueella järjestetään, mutta opetukseen kohdistuneet leikkaukset ja oppilaitosten ratkaisut vaarantavat toteutusmahdollisuuksia ja myös aikuisopiskelijoiden mahdollisuuksia täydennyskoulutukseen. Koulutuksen olemassaolo ja edelleen kehittäminen tulee turvata molemmissa maakunnissa.

3.2.7 Ekologinen nykytila

Kaakkois-Suomen metsäluonnon erityispiirteisiin kuuluvat Salpausselkien harjualueet sekä Parikkalan seudulla sijaitseva Laatokan Karjalan lehtovyöhyke.

Alueen metsissä ja metsien käsittelytavoissa korostuvat aiempaa enemmän nykyisten luontokohteiden ja lajien turvaaminen sekä vesiensuojelu, aluekohtaiset erityispiirteet huomioiden.

Molemmissa maakunnissa metsien suojelupinta-alan osuus on muihin maakuntiin verrattuna alhainen, mikä johtuu pitkälti metsien omistusrakenteesta ja metsien aktiivisen käytön historiasta.

Metsäluonnon hoidon edistämiseen tarkoitetuilla tukivaroilla toteutetaan [METSO-suojeluohjelmaa](#) ja [Helmi-elinympäristöohjelmaa](#) sekä [vesienhoidon toimenpideohjelmaa](#). Vapaaehtoista suojelua edistetään METSO-ohjelman keinoin. Kaakkois-Suomen ELY-keskus oli tehnyt suojelusopimuksia vuoden 2023 loppuun mennessä lähes 6 000 hehtaarille. Elinympäristöjen tilaa parantavia luonnonhoitotoimia sekä kemera- ja metka-luonnonhoitohankkeita on tehty yksityismailla hyvin vähän. Kuitenkin muulla rahoituksella on toteutettu useita vesiensuojelu- ja luonnonhoitohankkeita.

Metsäkeskuksen luontotiedon perusteella muun muassa ympäristötukeen soveltuvia ja tiedossa olevia potentiaalisia elinympäristöjä on metsälailla turvatuissa ja muissa arvokkaissa elinympäristöissä noin 1 800 ha. Elinympäristötieto ei ole kattavaa ja tukikelpoisia kohteita löytyy ja kehittyy ajan kanssa lisää. Vuonna 2025 voimassa olevia ympäristötukisopimuksia oli Kaakkois-Suomessa noin 1 200 ha. Vuosina 2026–2030 erääntyy noin 600 ha ympäristötukisopimuksia. Ympäristötukien kehitystä voi seurata [Metsäkeskuksen luonnonhoidon varojen käytön raportilta \(PowerBI\)](#).

Metsänomistajien kiinnostus metsien vapaaehtoiseen suojeluun on kasvussa ja suojelupinta-alojen kasvua voidaan vauhdittaa lisäämällä julkisen rahoituksen määrää. Lisäksi tarvitaan myös uusia rahoituskanavia esimerkiksi yksityiseltä sektorilta. Valtion omistuosuus metsätalousmaan pinta-alasta on vain 3,3 %, joten näiltä alueilta on haasteellista kasvattaa suojelualueiden pinta-alaa.

Vesistöjen tila on alueella kaksijakoinen. Monet erityisesti Salpausselkien pohjoispuoliset vesistöt ovat ekologiselta tilaltaan hyviä. Alueella on myös paljon tyydyttävässä tai heikossa kunnossa olevia vesistöjä, joita kuormittavat metsätalouden lisäksi monet muut tekijät.

Hakkuumäärät ovat jatkossakin korkealla tasolla, ja samalla myös uudistuskypsien turvemaiden osuus hakkuista on kasvussa. Tämän vuoksi on tärkeää huolehtia luonnonhoidon ja vesiensuojelun riittävästä tasosta talousmetsissä.

Kuolleen puuston keskitilavuus metsämaalla on molemmissa maakunnissa valtakunnallista keskiarvoa alhaisempi. Kaakkois-Suomen metsät ovat ikäjakaumaltaan nuoria ja vanhojen yli 100-vuotiaiden metsien osuus on vähäinen.

Metsien ekologiseen tilaan pystytään vaikuttamaan monilla toimilla, joita on kuvattu ohjelman toimenpiteissä. Kehittyvät menetelmät ja paikkatieto sekä alan toimijoiden panostukset tulevat vaikuttamaan ekologiseen tilaan positiivisesti.

3.2.8 Yksityisteiden ja -siltojen kunto sekä vesistöjen käytettävyys kuljetuksiin

Toimivat ja monipuoliset liikenneyhteydet mahdollistavat alueen elinvoimaisuutta. Koko liikenneverkon toimivuus on tärkeää alueen metsätaloudelle, teollisuudelle ja huoltovarmuudelle. Yksityistiet muodostavat Suomen tiestön hiussuoniston. Metsistä hakattavasta puutavarasta noin 90 prosenttia lastataan puutavara-auton kyytiin yksityisteiden varrelta.

Metsäkeskuksen valtakunnallisen tie- ja siltahankkeen kartoitusten mukaan Kaakkois-Suomen maakuntien yksityisteistä reilu kolmannes on huonokuntoisia. Yksityisteiden siltojen osalta huonossa tai erittäin huonossa kunnossa on noin 20 prosenttia. Panostuksia yksityistieinfraan ja sen rahoitukseen siis tarvitaan.

Etelä-Karjalan sijainti Saimaan laajojen vesiliikenneyhteyksien äärellä mahdollistaa raakapuun toimitukset ympäristöystävällisemmin myös vesiteitse kesällä ja jatkossa myös talviaikaan. Myös muissa vesistöissä saavutettavuuden parantamistoimille on tarpeita.

Panostukset infrastruktuuriin edistävät puukauppaa, teollisuuden toimintaedellytyksiä, metsien monipuolista hyödyntämistä, pelastustehtävien suorittamista, puolustusvoimien toimintaa, virkistyskäyttöä ja muuta maaseudun elinkeinotoimintaa.

Paikkatietoa voidaan hyödyntää huonokuntoisten teiden ja siltojen sekä tiettömien saarien kartoittamiseen ja siten edistää niiden potentiaalin hyödyntämistä metsätalouden, luonnon monimuotoisuuden kehittämisen ja muiden käyttömuotojen näkökulmasta. Yhteistyöllä on mahdollista löytää keinoja eri tavoitteiden yhteensovittamiseen ja näiden alueiden saavutettavuuden parantamiseksi.

4 Visio

Visio

Kaakkois-Suomen metsien käyttö tukee monimuotoisuutta, ihmisten hyvinvointia ja aluetaloutta.

5 Päämäärä 1: Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä

Tavoittelemme päämäärää seuraavilla toimenpiteillä. Keskeisiä toimenpiteiden toteuttajia ovat Kaakkois-Suomen alueella toimivat metsäalan palveluntarjoajat, metsänomistajat ja Metsäkeskus. Toimenpidekohtaisesti kerrotaan mahdollisista muista toteuttajista. Toimenpidekohtaiset tavoitteet ja mittarit on kerrottu osiossa [Toimeenpano ja seuranta](#).

5.1 Toimenpide: Vaihtoehtoisten puulajien suosiminen kuusikoiden juurikäpäkohteissa ja tehostettu lahontorjunta

Kuusenjuurikäävän aiheuttama tyvilaho on alueella merkittävä tuhonaiheuttaja ja usein altistaja mm. hyönteis- ja tuulituhoille.

Tehostamme kuusikoiden tyvilahon torjunnan toimenpiteitä metsikön eri kehitysvaiheissa ja lisäämme muiden puulajien osuutta tyvilahoisten kuusikoiden uudistamisessa.

Tavoitteena on

- Parannetaan kohteiden lahotiedon saatavuutta sekä metsänomistajalle että toimenpiteiden toteuttajalle. Lahotiedolla tarkoitetaan sekä hakkuukoneiden keräämää että muutoin havaittavaa lahotietoa.
- Käytettävissä olevaa lahotietoa hyödyntäen suositaan vaihtoehtoisia puulajeja metsikön uudistamisessa, taimikonhoidoissa ja hakkuissa.
- Kantokäsittelyn laatua ja kattavuutta parannetaan hakkuissa omavalvonnan sekä laite- ja menetelmäkehityksen keinoin ja tarvittaessa käsittelyaikaa pidentäen.
- Taimikoiden ja nuorten metsien hoidossa painotetaan mahdollisuuksien mukaan pakkasaikaan tehtävää toteutusta.

Sellaisissa kuusivaltaisissa metsissä, joissa on suuri lahoriski, ei suositella kiertoajan pidentämistä tai jatkuvan kasvatuksen hakkuita.

5.2 Toimenpide: Vaikeasti saavutettavien talousmetsäalueiden tunnistaminen ja saavutettavuuden parantaminen

Toteutamme hankkeen vaikeasti saavutettavien, talousmetsäkäyttöön soveltuvien alueiden tunnistamiseksi ja saavutettavuuden parantamiseksi.

Hankkeen tavoitteena on

- Analysoida alueen metsävaratiedosta talousmetsäalueet, joiden saavutettavuus on rajoitettua.
- Kartoittaa näillä alueilla hakkuu- ja hoitopotentiaalit sekä muita alueen käytön ja luonnon monimuotoisuuden edistämisen tarpeita ja mahdollisuuksia.
- Hakea keinoja eri tavoitteiden yhteensovittamiseen ja tunnistettujen mahdollisuuksien hyödyntämiseen.
- Parantaa näiden alueiden saavutettavuutta esimerkiksi vesistökuljetuksien toimintaedellytyksiä sekä teiden ja siltojen perusparannuksia edistämällä.
- Selvittää vesistökuljetuskaluston ja -menetelmien kehittämis- ja hankintatarpeita eri kokoisissa vesistöissä sekä kehittämistä tukevia rahoituslähteitä, kaluston monikäyttötarpeet huomioiden.

Hankkeessa hyödynnetään aiempaa kattavammin saatavilla olevaa yksityisteiden ja -siltöjen kuntotietoa, huonokuntoisten teiden ja siltöjen vaikutusalueiden sekä saarien metsä- ja luontotietoa.

Hankkeen hakemisen ja toteuttamisen päävastuullisena tahona toimii Suomen metsäkeskus.

5.3 Toimenpide: Metsien kasvun lisääminen ja kehityksen alkuvaiheen hoitotoimenpiteiden tehostaminen

Toteutamme metsätalouden käytössä olevilla alueilla tehokkaammin metsien kasvua ja hiilensidontaa lisääviä toimenpiteitä.

Tärkeimpiä metsänhoidon toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi ovat:

- Taimikoiden ripeä ja suunnitelmallinen uudistaminen
- Uudistaminen jalostettua taimi- ja siemenaineista käyttäen, kohdekohtaiset olosuhteet ja lahotieto huomioiden
- Taimikoiden hoitaminen suositusten mukaisesti ja harvennushakkuissa liian voimakkaiden harvennustiheyksien välttäminen

- Lannoitusmäärien kasvattaminen soveltuvilla kohteilla.

5.4 Toimenpide: Tehokkaampi reagointi toteutuneisiin ja ennakoitaviin tuhoihin

Reagoimme tehokkaammin jo toteutuneisiin tai ennakoitaviin tuhoihin ja niiden aiheuttajiin, aiemmin kuvattujen kuusikoiden juurikäävän torjuntatoimenpiteiden lisäksi. Muita keskeisiä tuhonaiheuttajia ovat hyönteis-, sieni-, hirvi-, tuuli- ja lumituhot.

Tavoitteena on

- Minimoida jo alkaneiden tuhojen taloudellisia tappioita ja hillitä tuhojen leviämistä.
- Hyödyntää yhä kattavammin käytössä olevaa metsätuho- ja riskitietoa.
- Edistää metsänomistajien sekä alan toimijoiden yhä kattavampaa metsätuhojen ja metsien terveydentilan havainnointia.

Palveluntarjoajien omien toimenpiteiden lisäksi tarvitaan julkisin- ja hankevaroin tapahtuvaa viestintää, tiedottamista ja tiedontuotantoa.

5.5 Toimenpide: Puulajikirjon monipuolistaminen eri työvaiheissa ja käsittelyaluetasoilla

Monipuolistamme puulajikirjoa niillä alueilla, missä se on käytännössä mahdollista.

Puulajikirjoa lisätään sekapuustoisuutta ja lehtipuuosuutta kasvattamalla metsien uudistamis-, taimikonhoito- ja harvennusvaiheissa. Metsien puulajikirjoa voidaan lisätä aluetasolla, kuvion sisäistä vaihtelua hyödyntäen tai sekapuustona kasvattaen. Hirvituhoriski rajoittaa puulajivalintoja, erityisesti talvehtimisalueilla. Hirvikannan sääntelyyn ja hirvituhojen muiden torjuntakeinojen kouluttamiseen ja viestintään panostetaan. Toteuttajatahoina alan palvelutarjoajien lisäksi toimivat Riistakeskus ja Sorkkia sekametsissä-hanke.

6 Päämäärä 2: Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä

Tavoittelemme päämäärää seuraavilla toimenpiteillä. Keskeisiä toimenpiteiden toteuttajia ovat Kaakkois-Suomen alueella toimivat metsäalan palveluntarjoajat, metsänomistajat ja Metsäkeskus. Toimenpidekohtaisesti kerrotaan mahdollisista muista toteuttajista. Toimenpidekohtaiset tavoitteet ja mittarit on kerrottu osiossa [Toimeenpano ja seuranta](#).

6.1 Toimenpide: Luonnonhoitohankkeiden määrän ja ympäristötukivalmistelun toimijatoteutuksen kasvattaminen, kohdistaen toimenpiteet suurimman vaikuttavuuden kohteisiin

Tavoitteita on kolme:

- Alueella toteutettujen Metsäkeskuksen rahoittamien luonnonhoitohankkeiden määrän kasvattaminen ohjelmakauden alkupuolella. Hankkeet keskitetään erityisesti monimuotoisuuden kannalta arvokkaimmille alueille, joissa luonnonhoidolla saavutetaan suurin vaikutus monimuotoisuuden lisäämiseen.
- Alan palveluntarjoajien toimesta palvelutarjonnan ja luonnonhoidon resurssien lisääminen, ympäristötukialueiden ja talousmetsien luonnonhoidon volyymin kasvattamiseksi. Metsäkeskus toimii viranomaisroolin lisäksi neuvojana, kouluttajana ja potentiaalisten kohteiden tiedontuottajana.
- Metsänomistajien kannustaminen metsien vapaaehtoisen suojelun lisäämiseen, eri rahoitusvaihtoehdot hyödyntäen ja niiden tunnettuutta lisäten.

Luonnonhoitohankkeet ja ympäristötukikohteet sijoittuvat maantieteellisesti suppeille alueille, mutta ovat luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja turvaamisen kannalta tehokkaita toimenpiteitä oikein kohdistettuna.

Luonnonhoitohankkeissa voidaan toteuttaa esimerkiksi metsä- ja suoelinympäristöjen ennallistamista, tärkeiden elinympäristöjen hoito- ja kunnostustöitä sekä vesiensuojelutoimenpiteitä. Palopuun lisäämistä on mahdollista toteuttaa mm. säästöpuuryhmien polttamisella ja kulotushankkeilla. Valuma-aluekohtaista suunnittelua hyödynnetään vaikuttavuuden parantamiseen.

Usein toteutus vaatii hankerahoitusta. Vapaaehtoisuuden pohjalta toteutettavien toimenpiteiden kohdentamisessa hyödynnetään muun muassa Priodiversity LIFE-hankkeen ja maakunnallisten LUMO-ohjelmien aineistoja, toimenpiteitä, tiedotusta ja resursseja.

Ennallistamisasetuksen toteutussuunnitelman valmistuessa ja rahoituslähteiden monipuolistuessa toimenpiteitä tarkennetaan alueellisen metsäohjelman välitarkastuksessa.

6.2 Toimenpide: Talousmetsien luonnonhoito- ja vesiensuojelutoimien toteutuksen lisääminen

Toteutamme talousmetsissä luonnon monimuotoisuutta ja vesiensuojelun tilaa parantavia toimenpiteitä. Nämä toimenpiteet kohdistuvat luonnonhoitohanke- ja ympäristötukitoimenpiteiden sijaan laajoille alueille tuottaen pidemmällä aikavälillä vaikuttavuutta ja ovat usein toteutettavissa ilman ulkopuolista rahoitusta. Toimenpiteiden vaikuttavuutta on mahdollista todentaa paikkatiedosta.

Panostamme säästöpuiden, suojatiheiköiden ja pienvesien suojavyöhykkeiden määrän lisäämiseen kehittyvää paikkatietoa, viestintää ja neuvontaa hyödyntäen. Talousmetsien luonnonhoidon keinoin parannetaan myös riistan ja muun eliöstön elinolosuhteita. Valuma-aluekohtaista suunnittelua hyödynnetään vaikuttavuuden parantamiseen.

Talousmetsien luonnonhoidon toimenpiteistä sekapuustoisuuden lisäämistä ja lahopuun määrän kasvattamista on käsitelty muiden toimenpiteiden kohdalla.

6.3 Toimenpide: Lahopuumäärän- ja lehtilahopuusuuden kasvattaminen

Lisäämme pysty- ja maalahopuun määrää sekä järeän lehtilahopuun osuutta suojelualueiden lisäksi myös talousmetsissä.

Lahopuuta voidaan lisätä muun muassa jättämällä hakkuissa säästöpuita ja -puuryhmiä. Ne luovat edellytyksiä monipuolisen lahopuuston kehittymiselle, lisäten samalla metsäluonnon monimuotoisuutta.

Lahopuujatkumon positiivisista vaikutuksista ja lahopuujatkumon merkityksestä viestitään enemmän, pääkohderyhminä metsänomistajat ja alan palvelutarjoajat. Lahopuujatkumolla tarkoitetaan tilannetta, jossa alueella on samanaikaisesti eri lahoasteen lahopuita ja sinne syntyy tuoretta lahopuuta.

Lahopuumäärän kasvattamiseen tähtäävissä toimenpiteissä tulee huomioida kuusen juurikäpäriski. Lahopuun määrää ja jatkumoa seurataan ja kehitys todennetaan julkisen metsävaratiedon kautta.

6.4 Toimenpide: Sovelletaan monipuolisia hoito- ja hakkuumenetelmiä, muun muassa jatkuvaa kasvatusta ja vahvistetaan niiden osaamista

Kasvatamme jatkuvapeitteisen metsänkäsittelyn osuutta metsissä toteutettavista toimenpiteistä soveltuvilla kohteilla. Monipuolistuneita metsänkäsittelyn

toimenpiteitä hyödynnetään tarkoituksenmukaisilla kohteilla vesiensuojelu, luonnonhoito, virkistyskäyttö ja metsätuhoriskit huomioiden.

Kohdekohtaisten toimenpiteiden valinnassa hyödynnetään metsävaratietoon tulevat jatkuvan kasvatuksen toimenpide-ehdotukset. Viestinnällä ja kouluttamalla lisätään metsänomistajien tietoisuutta jatkuvapeitteisestä kasvatuksesta ja siihen soveltuvista kohteista. Kohteissa, joissa on korkea kuusen juurikääpäriski ei suositella pidennetyn kiertoajan käyttöä tai jatkuvapeitteisen kasvatuksen hakkuita.

7 Päämäärä 3: Rakennamme kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla sekä vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla

Tavoittelemme päämäärää seuraavilla toimenpiteillä. Keskeisiä toimenpiteiden toteuttajia ovat Kaakkois-Suomen alueella toimivat metsäalan palveluntarjoajat, metsänomistajat ja Metsäkeskus. Toimenpidekohtaisesti kerrotaan mahdollisista muista toteuttajista. Toimenpidekohtaiset tavoitteet ja mittarit on kerrottu osiossa [Toimeenpano ja seuranta](#).

7.1 Toimenpide: Hanke- ja verkostoyhteistyö yritysten palvelutarjonnan monipuolistamiseksi ja määrän kasvattamiseksi

Tuemme alueelle palveluja tarjoavien yritysten toimintaedellytyksiä ja palvelutarjonnan laajentamista kehittämishankkeella.

Pääkohderyhmänä ovat eri kokoiset yritykset ja yrittäjät, jotka tarjoavat palveluja joko suoraan metsänomistajille tai toimivat isompien yritysten alihankkijoina. Erityisesti tuetaan infrarakentamiseen, luonnonhoitopalveluihin tai nuorten metsien hoitotoimenpiteisiin suuntautuvan palvelutarjonnan kasvattamista. Tavoitteena on kannattava liiketoiminta ja toimijoiden välisen yhteistyön lisääminen.

Hankkeen hakemisen ja toteuttamisen päävastuullisena tahona toimii Suomen metsäkeskus. Metsäkeskuksen asiakasrekisteriä, verkostoja ja metsävaratietoja hyödyntäen on mahdollista toteuttaa tehokasta viestintää ja tapahtumia. Selvitetään mahdollisuus hyödyntää 4H-yritysmallin ja työelämäpolkujen konseptia nuorten aktivoimisessa.

7.2 Toimenpide: Koululaisten ja nuorten tietoisuuden kasvattaminen metsäalan työmahdollisuuksista ja toiminnasta

Suunnittelemme ja toteutamme tilaisuussarjan tai toimintakonseptin, jonka kohderyhmänä ovat nuoret ja yläasteikäiset koululaiset.

Metsäalan palvelutarjoajat suunnittelevat ja toteuttavat yhteistyössä koulujen, oppilaitosten ja nuorten parissa toimivien järjestöjen kanssa toimenpiteitä, joiden avulla kerrotaan, kuinka metsätaloudessa toimitaan ja mitä työmahdollisuuksia ala tarjoaa. 4H-järjestön osaamista ja valmiita metsäpäiväkonsepteja hyödynnetään toteutuksessa.

Tavoitteena on aluksi kartoittaa, miten eri metsäalan toimijat ja 4H-järjestö nykyisin tekevät yhteistyötä kuntien opetustoimen kanssa ja ohjelmakauden aikana sopia yhteistyön toteutustavoista heidän kanssaan.

7.3 Toimenpide: Tärkeimpien virkistyskäytön reittien huomioiminen metsänhoidon toimissa ja niistä viestimisessä

Tunnistamme vilkkaimmassa käytössä olevat virkistysreitit ja varmistamme, että ne ovat metsäalan palveluntarjoajien tiedossa ja tulevat huomioiduiksi toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Lisäksi metsäohjelmakauden aikana palveluntarjoajat hyödyntävät kyseisten reittien lähellä olevia työmaita näytöskohteina tai pysyvämpinä mallikohteina. Kohteilla havainnollistetaan kansantajuisesti eri metsienkäsittelyn toteutustapoja ja eri tavoitteiden yhteensovittamista. Metsien virkistyskäytön kasvaessa kehitetään ja hyödynnetään olemassa olevia sopimuskäytäntöjä virkistyskäytön yhteensovittamisen onnistumiseksi yksityisomisteisilla mailla.

Päätoteuttajana ovat alan palveluntarjoajien lisäksi Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö ja kunnat. Maakuntaliitot voivat toimia rahoittajan, toimintaympäristön kehittäjän rooleissa, mm. maakuntakaavatyön kautta.

8 Toimeenpano ja seuranta

Toimenpiteitä toteutetaan metsäalan toimijoiden itsenäisinä toimenpiteinä, julkisen ja yksityisen sektorin toimijoiden yhteistyönä tai hankkeina. Keskeisiä toimenpiteiden toteuttajia ovat Kaakkois-Suomen alueella toimivat metsäalan palveluntarjoajat, metsänomistajat ja Metsäkeskus. Alan palvelutarjoajilla tarkoitetaan suuria, keskikokoisia ja pieniä toimijoita, jotka tarjoavat perinteisiä metsäpalveluja ja kasvavassa määrin myös luonnonhoidon ja monimuotoisuuden edistämisen palveluja. Alueen maakuntaliitot ja tuleva Elinvoimakeskus toimivat

muun muassa rahoittajan roolissa toimenpiteiden mahdollistajina ja toimintaympäristön kehittäjinä.

Maakunnallinen metsäneuvosto edistää ja seuraa toimenpiteiden toteutumista. Metsäneuvosto seuraa aktiivisesti metsäalan valtakunnallista tilannekuvaa. Toteutuksessa huomioidaan toimintaympäristön muutokset, mukaan lukien lainsäädännön muutokset. Metsäneuvoston jäsenten edustamilla organisaatioilla on ollut valmistelun aikana Metsäkeskuksen lisäksi näköalapaikka vaikuttaa ja samalla sitoutua tulevien toimenpiteiden toteuttamiseen. Siksi näillä organisaatioilla on keskeinen rooli ohjelman toteutuksessa.

Toteuttamisen tueksi voidaan perustaa seuranta- ja toimeenpanoryhmiä, joko päämääräalueittain tai toimenpiteittäin. Tarkoituksenmukaiset toteuttamisen ja yhteistyön edistämistavat ja kokoonpanot päätetään ohjelmakauden aikana. Kyseisten kokoonpanojen puheenjohtajina voivat toimia metsäneuvoston jäsenet, jolloin he pystyvät informoimaan metsäneuvostoa toimenpiteiden etenemisestä. Lisäksi ohjelman toteuttamisessa ja seurannassa hyödynnetään muita jo olemassa olevia alueen yhteistyöryhmiä sekä Metsäkeskuksen kumppanuus- ja yritysasiakkuustapaamisia.

Ohjelman välitarkastus ja tarvittava toimenpiteiden päivittäminen tehdään vuonna 2028.

8.1 Toimenpiteiden keskeiset mittarit ja tavoitteita

Keskeiset toimenpidekohtaiset mittarit ja tavoitteita kuvataan alla olevassa taulukossa ja niitä ei toisteta kohdassa päämäärät ja toimenpiteet. Mittarit ja tavoitetasot tulevat täydentymään ohjelmakauden aikana seurantatiedon kehittyessä. Valtaosa mittareista tulee valtakunnallisesta, Metsäkeskuksen verkkosivuilla julkaistavasta, mittaristopakelistä. Aluekohtaisia mittareita tehdään vain toimenpiteistä, joita ei löydy valtakunnallisesta mittaristosta.

Toimenpide	Keskeiset mittarit	Tavoitteet
Vaihtoehtoisten puulajien suosiminen kuusikoiden juurikäpäkohteissa ja tehostettu lahontorjunta	Taimikoiden puulajitieto (SMK & VMI), juurikäävän torjunnan laatutieto (SMK ja toimijoiden omavalvonnat)	Kuusen osuuden laskeminen, kantokäsittelyn laadun paraneminen ja laajeneminen nuorenmetsänhoitoon, hakkuukoneiden lahotiedon käyttöönotto ja hyödyntäminen

Vaikeasti saavutettavien talousmetsäalueiden tunnistaminen ja saavutettavuuden parantaminen	hankkeen toteutus K/E + hankkeelle sovittavat mittarit, teiden ja siltojen kunnostusmäärät (SMK + Elinvoimakeskus), vaikeasti saavutettavien alueiden puustomäärien ja hakkuupotentiaalien ja monimuotoisuuskohteiden tunnistaminen	määritellään tarkemmin hankkeen suunnittelun yhteydessä
Metsien kasvun lisääminen ja kehityksen alkuvaiheen hoitotoimenpiteiden tehostaminen	Uudistamisketjujen nopeus (seurantatapa avoin), Taimikon ja nuorenmetsänhoidon määrät, lannoitusmäärät suhteessa potentiaaliaaloihin (SMK), harvennushakkuiden tiheys suhteessa suosituksiin (seurantakeino avoin)	ajoituksen ja volyymin parantaminen
Tehokkaampi reagointi toteutuneisiin ja ennakoitaviin tuhoihin	Metsätuhojen määrä: (LuKe), Metsätuhohakkuiden määrä: (SMK MKI-seuranta)	Nykyisen toiminnan kehittäminen, uusien tietolähteiden ja menetelmien käyttöönotto ja avoin hyödyntäminen
Puulajikirjon monipuolistaminen eri työvaiheissa ja käsittelyaluetasoilla	Puulajien vallitsevuus ja metsiköiden sekapuustoisuus metsämaalla (VMI) tai Sekapuustoisuus/lehtipuun määrä m ³ /ha (LuKe)	Sekapuustoisuuden lisääntyminen, kuusen osuuden laskeminen, säästöpuuryhmien ja suojakaistojen säilyminen
Luonnonhoitohankkeiden määrän ja ympäristötukivalmistelun toimijatoteutuksen kasvattaminen, kohdistuen toimenpiteet suurimman vaikuttavuuden kohteisiin	metka tuella toteutettujen luonnonhoitohankkeiden määrä lkm & ha (SMK), ympäristötuen määrät (kpl, ha, €), Metso- ja Helmi-rahoituksella toteutetut LH-hankkeet, Metsien suojelupinta-alat suojeluluokittain (LuKe)	Lisääntyminen eri rahoituslähteet hyödyntäen, luonnonhoitohanketoiminnan kannattavuus MO:n ja toimijan näkökulmasta
Talousmetsien luonnonhoito- ja vesiensuojelutoimien toteutuksen lisääminen	Kuolleen puuston keskitilavuus metsämaalla m ³ /ha (VMI), Kuolleen puun määrä metsävaratiedoissa, kun uusi kohdeluokka käytettävissä (SMK), Puulajien vallitsevuus ja metsiköiden sekapuustoisuus metsämaalla (VMI) tai Sekapuustoisuus/lehtipuun määrä m ³ /ha (LuKe)	

	Mittareita täydennetään, esimerkiksi vesien ekologista tilaa kuvaavalla mittarilla	
Lahopuumäärän- ja lehtilahopuuosuuden kasvattaminen	Kuolleen puuston keskitilavuus metsämaalla m ³ /ha (VMI), Kuolleen puun määrä metsävaratiedoissa, kun uusi kohdeluokka käytettävissä (SMK)	Kasvattaminen ja jatkumon säilymisen todentaminen
Sovelletaan monipuolisia hoito- ja hakkuumenetelmiä, muun muassa jatkuvaa kasvatusta ja vahvistetaan niiden osaamista	Metsänkäyttöilmoitusseuranta osuus, ha (SMK), Metsiköiden kehitysluokat puuntuotannon metsämaalla, eri-ikäisrakenteisten osuus (VMI)	Kasvattaminen
Hanke- ja verkostoyhteistyö yritysten palvelutarjonnan monipuolistamiseksi ja määrän kasvattamiseksi	Hankkeen toteutus K/E + hankkeelle soveltavat mittarit	Määritellään tarkemmin hankkeen suunnittelun yhteydessä. Huomio kannattavaan liiketoimintaan
Koululaisten ja nuorten tietoisuuden kasvattaminen metsäalan työmahdollisuuksista ja toiminnasta	Kuntien määrä, jossa kouluyhteistyötä järjestetään, Alueelle koulutuspalveluja tarjoavien oppilaitosten hakijamäärät	Kattava toteutus kaikissa kunnissa
Tärkeimpien virkistyskäytön reittien huomioiminen metsänhoidon toiminna ja niistä viestimisessä	Tunnistetut tärkeimmät reitit / kohteet kpl-määrä, näiden läpikäynti ja hyödyntäminen toimijoiden kanssa, tilaisuuksien ja infokohteiden määrä	

Taulukko 2. Toimenpidekohtaisesti määritellyt keskeiset mittarit ja tavoitetasot

Seurantamittareiden pohjatietona hyödynnetään mm. Luonnonvarakeskuksen koostamaa KMS2035:n seurantaan laadittua mittaristoa sekä Suomen metsäkeskuksen metsä- ja luontotietoa. Toimenpiteille valittujen mittareiden lisäksi seurannassa käytetään myös muuta saatavilla olevaa tietoa, kuten Metsäkeskuksen [avointa metsä- ja luontotietoa](#) ja [koostetta metsien kehityksestä maakunnittain](#). Erilaisiin aineistoihin perustuen Metsäkeskuksen asiantuntijat voivat tuottaa tausta-aineistoa maakuntien yleisen kehityksen seurannan tueksi. Esimerkkejä tällaisista analyyseistä ovat [liitteessä 3](#) esitetty hakkuupotentiaalin laskenta ja [liitteessä 4](#) esitetyt metsänhoitoehdotukset.

Katso lisää:

- [Kansallisen metsästrategian 2035 mittarit | Luonnonvarakeskus](#)
- [luonnonhoitovarojen käyttö](#)

Metsätalouden kannustinjärjestelmän (metka) tavoitteiden asettamisessa kuullaan maakunnallisia metsäneuvostoja. Metsäneuvostot antavat vuosittain Metsäkeskuksen johtokunnalle lausunnon, jossa esitetään valtion tukien tarve eri toimenpiteille sekä tarvittavan määrärahan suuruus. Tukisuunnitelman on pohjaututtava metsäohjelman tavoitteisiin. Metsätalouden kannustinjärjestelmän tavoitteet päivittyvät vuosittain. [Vuoden 2025 tavoitteet on esitetty liitteessä 2.](#)

9 Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arvioinnoissa tarkasteltiin ohjelman taloudellisia, ekologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia vaikutuksia sekä tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttavia epävarmuustekijöitä. Arviointi oli etukäteisarviointia siitä, millaisia merkittäviä vaikutuksia ohjelman toimenpiteillä olisi toteutuessaan.

Vaikutustenarviointiryhmän jäsenten vastauksista laadittiin yhteenveto toimenpiteiden vaikutuksesta vaikutustyypeittäin. Päämääräalueittaisten toimenpiteiden kokonaisvaikutukset esitetään alla teksti- ja taulukkomuodossa.

Vaikutusten arvioinnin menetelmä

Metsäneuvosto nimesi kuusijäsenisen arviointiryhmän, ohjelman valmisteluryhmien edustajien joukosta. Ensin jäsenet arvioivat itsenäisesti ohjelmaluonnoksen 6.8.2025 päivätyn version mukaisten toimenpiteiden vaikutuksia, Webropol-kyselyn avulla. Sen jälkeen arviointiryhmä kokoontui yhteiseen kokoukseen 20.8.2025, jossa Webropol-kyselyn tulosten yhteenvetoa apuna käyttäen laadittiin lopullinen arvio ohjelman vaikutuksista. Arviointi sisälsi toimenpiteiden ja niiden kokonaisvaikutusten arvion, käyttäen asteikkoa ++, +, 0, -, -- sekä sanallisen arvion.

Metsäneuvosto käsitteli tehdyn arvioinnin ja huomioi sen tulokset ohjelmaluonnoksen viimeistelyssä ennen ohjelman lähettämistä lausunnoille.

9.1 Merkittävimmät vaikutukset ja tunnistettuja epävarmuustekijöitä

Arvioinnin mukaan Kaakkois-Suomen alueellisen metsäohjelman toimenpiteet muodostavat kokonaisuuden, joiden vaikutukset arvioidaan olevan valtaosin myönteisiä.

Merkittävimmät vaikutukset päämääräaluekohtaisesti

Toimenpiteitä on mahdollista toteuttaa organisaatiokohtaisina toimenpiteinä tai useiden tahojen yhteistyönä. Ohjelmakauden aikana on tärkeää pystyä

hyödyntämään alueellisen toimintaympäristön muutoksesta tarjoutuvat mahdollisuudet. Tämä aiheuttanee ohjelmakauden aikana toimenpiteiden, mittareiden ja tavoitteiden päivystarpeita ja edellyttää rakentavaa yhteistyötä eri tahojen välillä.

Alla olevissa taulukoissa kuvataan toimenpidekohtaiset arviot vaikutustyypeittäin ja päämääräalueen toimenpiteiden kokonaisvaikutukset. Toimenpidekohtaisesti vaikutukset luonnollisesti poikkeavat vaikutustyypeittäin ja vastaajittain enemmän kuin vastausten keskiarvot päämääräalueittain. Alla kuvataan merkittävimpiä vaikutuksia pääosin päämääräalueittain. Huomioitavaa on, että useilla toimenpiteillä on mahdollista samanaikaisesti toteuttaa useampia eri metsiin ja niiden käyttöön liittyviä tavoitteita.

Päämääräalueen ”Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä” toimenpiteiden kokonaisvaikutukset on arvioitu taloudellisesta näkökulmasta voimakkaasti myönteisiksi ja myönteiseksi muista näkökulmista. Toimenpiteen 2. ”Vaikeasti saavutettavien talousmetsäalueiden tunnistaminen ja saavutettavuuden parantaminen” toteuttamisessa tunnistettiin myös mahdollisia negatiivisia ekologisia vaikutuksia. Esimerkiksi vesistökuljetuksien lisääminen nähdään ekologisilta vaikutuksiltaan pääosin positiivisena, mutta negatiivisia monimuotoisuusvaikutuksia voi syntyä, mikäli hakkuut saarissa merkittävästi lisääntyvät. Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvät toimenpiteet nähtiin keskeisinä ja on tärkeitä varmistaa niiden toteutuminen.

Päämääräalueen ”Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä” toimenpiteiden kokonaisvaikutukset on arvioitu ekologisesta näkökulmasta voimakkaasti myönteisiksi ja myönteiseksi muista näkökulmista. Talousmetsien luonnonhoidon toimenpiteet toteutuvat laajoilla pinta-aloilla ja niiden vaikutusten mittaaminen on keskeistä, esimerkiksi kuolleen puun määrä ja puulajijakauma.

Päämääräalueen ”Rakennamme kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla sekä vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla” toimenpiteiden kokonaisvaikutukset on arvioitu sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta voimakkaasti myönteiseksi ja myönteiseksi muista näkökulmista. Koululaisiin ja nuoriin kohdistuva tiedottaminen metsäalan mahdollisuuksista nähtiin erityisen tärkeäksi sosiaalisista ja kulttuurisesta näkökulmista ja pidemmällä aikavälillä toimenpide parantaa metsäalan työvoimaresurssia.

Tunnistettuja epävarmuustekijöitä

Vaikuttavuuden arvioinnin näkökulmasta toimenpiteiden valinta on onnistunut ja huomioi alueen erityispiirteitä. Toimenpiteet muodostavat kokonaisuuden, joiden toteuttamisen vaikutukset arvioidaan myönteisiksi.

Arviointiryhmän tunnistamia epävarmuustekijöitä, jotka voivat vaarantaa tai edistää toimenpiteiden toteuttamista:

- Ilmastonmuutos
- Metsätuhot
- Muutokset kansallisessa tai kansainvälisessä politiikassa
- Julkisen ja yksityisen rahoituksen riittävyys
- Työvoiman riittävyys toteutustöissä
- Kaakkois-Suomen maantieteellinen asema
- Eri toteuttajatahojen aktiivisuus toimenpiteiden itsenäisessä ja yhteisessä toteuttamisessa

9.2 Metsäohjelman vaikutustenarvioinnin numeeristen vastausten kooste

Päämäärä: Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä

Toimenpide	Taloudellinen	Ekologinen	Sosiaalinen	Kulttuurinen
Vaihtoehtoisten puulajien suosiminen kuusikoiden juurikääpäkohteissa ja tehostettu lahontorjunta	++	+	+	+
Vaikeasti saavutettavien talousmetsäalueiden tunnistaminen ja saavutettavuuden parantaminen	+	-	0	0
Metsien kehityksen alkuvaiheen metsänhoitotoimenpiteiden ajoittamisen ja volyymin parantaminen	++	+	+	+
Tehokkaampi reagointi toteutuneisiin ja ennakoitaviin tuhoihin	++	0	+	0
Puulajikirjon monipuolistaminen eri työvaiheissa ja käsittely aluetasoilla	+	++	+	+
Päämääräalueen toimenpiteiden kokonaisvaikutus	++	+	+	+

Taulukko 3. Ensimmäisen päämääräalueen numeeristen vastausten kooste. Merkintöjen selitykset: ++ = voimakkaasti myönteinen, + = myönteinen, 0 = ei vaikutusta, - = kielteinen, -- voimakkaasti kielteinen tai haitallinen.

Päämäärä: Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä

Toimenpide	Taloudellinen	Ekologinen	Sosiaalinen	Kulttuurinen
Luonnonhoitohankkeiden määrän ja ympäristötukivalmistelun toimijatoteutuksen kasvattaminen, kohdistuen toimenpiteet suurimman vaikuttavuuden kohteisiin	+	++	+	+
Talousmetsien luonnonhoito- ja vesiensuojelutoimien toteutuksen lisääminen	+	++	++	+
Lahopuumäärän- ja lehtilahopuusuuden kasvattaminen	+	++	+	+
Jatkuvapeitteisen kasvatuksen toimenpiteiden osuuden kasvattaminen, tuhoriskit huomioiden	0	+	+	0
Päämääräalueen toimenpiteiden kokonaisvaikutus	+	++	+	+

Taulukko 4. Toisen päämääräalueen numeeristen vastausten kooste. Merkintöjen selitykset: ++ = voimakkaasti myönteinen, + = myönteinen, 0 = ei vaikutusta, - = kielteinen, -- voimakkaasti kielteinen tai haitallinen.

Päämäärä: Rakennamme kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla sekä vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla

Toimenpide	Taloudellinen	Ekologinen	Sosiaalinen	Kulttuurinen
Hanke- ja verkostoyhteistyö yritysten palvelutarjonnan monipuolistamiseksi ja määrän kasvattamiseksi	++	+	+	+
Koululaisten ja nuorten tietoisuuden kasvattaminen metsäalan työmahdollisuuksista ja toiminnasta	+	+	++	++
Tärkeimpien virkistyskäytön reittien huomioiminen	0	+	+	++

Toimenpide	Taloudellinen	Ekologinen	Sosiaalinen	Kulttuurinen
metsänhoidon toimissa ja niistä viestimisessä				
Päämääräalueen toimenpiteiden kokonaisvaikutus	+	+	++	++

Taulukko 5. Kolmannen päämääräalueen numeeristen vastausten kooste. Merkintöjen selitykset: ++ = voimakkaasti myönteinen, + = myönteinen, 0 = ei vaikutusta, - = kielteinen, -- voimakkaasti kielteinen tai haitallinen.

10 Liitteet

10.1 Liite 1: Valtakunnallisen tilannekuvan yhteenveto

Metsäkeskuksen asiantuntijat tuottivat metsäneuvostoille ja metsäohjelmien valmisteluryhmille valtakunnallisen metsäalan tilannekuvan ohjelmien laatimisen ja alueiden tilannekuvien laatimisen tueksi.

Analyysissa tarkastelussa olivat poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset, tekniset, ekologiset ja lainsäädännölliset näkökulmat (PESTEL-analyysi).

Poliittinen (P) tilannekuva on muuttunut huolestuttavaksi ja sisältää huomattavan määrän epävarmuuksia. Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama epävarmuus niin talouteen kuin energiasektorillekin ovat nopeuttaneet energiaomavaraisuuden kehittymistä. Samalla puun hinta on noussut.

Monimuotoisuuden heikentymiseen ja ilmastonmuutokseen liittyvät kansainväliset sekä EU:n metsä-, energia- ja ympäristöpoliittiset sitoumukset ja sopimukset vaikuttavat lähitulevaisuudessa merkittävästi Suomen metsäsektoriin. Muutokset tulevat näkymään mm. kansallisissa toimissa luonnon ennallistamiseksi sekä metsien kasvun ja hiilensidonnan lisäämistoimissa.

Taloudessa (E) metsätalouden merkitys Suomen kansantaloudelle on merkittävän suuri ja se on kasvamassa puun kysynnän lisääntymisen myötä. Alan liikevaihto ja työpaikat ovat taantuman jälkeen hiljalleen kasvamassa talouden epävarmuudesta huolimatta. Ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvät metsätuhoriskit on huomioitava uhkana metsätaloudelle monimuotoisuutta korostavina ilmastokestävinä toimina. Myös metsien monipuolinen käyttö korostuu metsätalouden rinnalla.

Sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat (S) sisältävät monipuolisen joukon muutostekijöitä, joilla on suuri vaikutus metsien käyttöön. Suomalaisilla on pääosin vahva metsäsuhde. Metsäsuhde kaipaa uudistamista, kun entistä suuremmalla joukolla ei ole suoraa suhdetta omaan metsään. Julkinen keskustelu metsien hyödyntämisestä on tällä hetkellä valitettavan kärjistynyttä ja polarisoitunutta. Metsien omistusrakennetta olisi syytä korjata aiemmin tehtävillä sukupolvenvaihdoksilla ja aktiivisella kuolinpesien purkamisella. Tällä olisi vaikutuksensa myös metsien aktiiviseen hoitoon ja metsien kasvuun. Lasten ja nuorten metsäosaamisen lisääminen edistäisi tulevien sukupolvien myönteistä suhtautumista metsien kestävään käyttöön. Tällä olisi oma vaikutuksensa myös metsäalan kiinnostavuuteen opiskelualana. Haasteena kun on jo tällä hetkellä alan työvoiman saatavuus ja koulutuksen saavutettavuus tehtyjen säästöjen myötä.

Teknisestä (T) näkökulmasta metsäala kehittyy edelleen nopeasti. Entistä huomattavasti tarkemmassa kaukokartoituspohjaisessa metsätiedon tuottamisessa pystytään tuottamaan lisäksi tietoa muun muassa metsien muusta rakenteesta, hiilensidonnasta ja monimuotoisuudesta. Teknologinen kehitys parantaa konetyön tuottavuutta ja uudet menetelmät tehostavat työtapoja. Suuri ongelma on alemman tieverkon ja sen siltojen kunto ja niihin liittyvä korjausvelka.

Ekologinen (E) näkökulma on vahvistunut metsien hyödyntämisessä. Talousmetsien luonnonhoito on kiinteä osa metsänhoitoa. Tavoitetaso monimuotoisuudessa tulee nousemaan EU:n biodiversiteettistrategian ja ennallistamisasetuksen ja muun tulevan EU-sääntelyn myötä. Kansallinen ennallistamissuunnitelma valmistuu viimeistään elokuussa 2026. Lisäksi suurella osalla alueista laaditaan luonnon monimuotoisuuden ohjelmia (LUMO). Ohjelmilla tulee olemaan suuria vaikutuksia metsien käyttöön. Tarkempi toimeenpano selviää myöhemmin ja se on huomioitava jatkossa metsäohjelmien sisällössä sekä toimeenpanossa. Metsäkeskuksen luonnonhoidon suunnitelman keskeisiä päämääriä ovat ympäristötukien käytön ja toimijavalmistelun lisääminen sekä luonnonhoitohankkeiden määrän lisääminen. Luonnonhoitohankkeisiin kuuluvat sekä metsänomistajalähtöiset että Metsäkeskuksen hankehaun kautta toteutettavat työt. Luonnonhoitohankkeiden toteutumista voitaisiin edistää nykyisestä purkamalla hankkeiden toteuttamisen esteitä.

Lait (L), määräykset ja muut ohjauskeinot vaikuttavat koko ajan enemmän siihen, miten metsiä voidaan hyödyntää. Yleisesti voidaan sanoa, että metsäalaa ohjaa entistä enemmän muilta toimialoilta tuleva ohjaus. Erityisesti monet EU-aloitteet koskevat metsiä. Etenkin maatalous-, ympäristö- sekä ilmasto- ja energiapolitiikassa on useita asetuksia ja direktiivejä, jotka vaikuttavat suoraan tai välillisesti myös metsätalouteen sekä -teollisuuteen.

Metsälainsäädäntö on vahvin metsäpoliittinen keino metsätalouden kestävyys turvaamisessa. Lainsäädäntöä on muun muassa metsän hoitoon ja käyttöön liittyen, metsätalouden tukemisesta, metsätuhojen torjunnasta, metsänviljelyaineiston kaupasta, puutavaran mittauksesta, yhteismetsistä ja metsätalouden organisaatioista ([Lainsäädäntö - Maa- ja metsätalousministeriö](#)). Lisäksi metsäalan toimintaa ohjaa muun muassa [luonnonsuojelulaki](#), [vesilaki](#) ja [muinaismuistolaki](#).

[Metsänhoidon suositukset](#) esittelevät kestävä metsänhoidon vaihtoehtoja ja parhaita käytäntöjä. Suositukset perustuvat tutkimustietoon ja käytännön kokemuksesta saatuun osaamiseen. Sisältö on laadittu yhteistyössä metsä-, ympäristö- ja ilmastoalan tutkijoiden, asiantuntijoiden ja tiedon käyttäjien kanssa. Metsäsertifiointilla voidaan osoittaa, että metsiä käytetään vastuullisesti ja kestävästi. Suomessa on käytössä kaksi suurta sertifiointijärjestelmää PEFC ja

FSC. Suomen metsistä noin 90 prosenttia on PEFC-sertifioituja ja 10 prosenttia FSC-sertifioituja. ([Metsäsertifiointi | Metsäkeskus](#)). Syksyllä 2025 uutisoitiin uudesta EverCover-metsäsertifikaatista, jonka keskeisin periaate on jatkuva kasvatus. Metsien luomusertifiointi on valvottu järjestelmä, jonka avulla voidaan osoittaa luonnontuotteiden puhtaus ja alkuperä.

Metsätalouden määräraikaisen kannustejärjestelmälain (metka) perusteluiden mukaan tukijärjestelmällä kannustetaan maanomistajia aktiivisiin ja oikea-aikaisiin toimiin. Tuettavia työlajeja ovat taimikon ja nuoren metsän hoito, terveyslannoitus, suometsän hoitosuunnitelma, suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennarteiden tekeminen, metsätaloutta palvelevien yksityisteiden perusparantaminen, ympäristötuki, metsäluonnon hoito ja kulutus. Määräraha on ollut pienenemään päin.

Päättäneellä EU-kaudella 2019–2024 annettiin lukuisia asetuksia, joilla ohjataan metsien käyttöä. Taustalla vaikutti Vihreän kehityksen ohjelma, jolla pyritään hillitsemään ja sopeutumaan ilmastonmuutokseen sekä estämään luonnon monimuotoisuuskatoa. Niiden pohjalta laaditaan parhaillaan monia kansallisia toimeenpanosuunnitelmia. Niiden vaikutus metsien käyttöön tulee tulevaisuudessa olemaan suuri, kuten aiemminkin on todettu.

Ennallistamisasetus (EU) edellyttää, että luontodirektiivin kunkin luontotyyppien heikentyneestä pinta-alasta on toteutettava ennallistamistoimia 30 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Vuoteen 2040 mennessä ennallistamistoimien on katettava 60 prosenttia ja vuoteen 2050 mennessä 90 prosenttia luontotyyppiryhmien heikentyneestä pinta-alasta.

Metsäkatoasetuksen (EU) myötä toimijoille tulee velvollisuus selvittää käyttämänsä puun alkuperä ja hankintaketju, millä osoitetaan, ettei se aiheuta metsäkatoa. Suomessa metsäkatoasetuksen kansallista soveltamista valmistelevalle työryhmän toimikautta on jatkettu vuoden 2025 loppuun.

Uusiutuvan energian direktiivi (RED III) (EU) tiukentaa metsäbiomassan kestävyyskriteerejä, mutta tämän vaikutusten arvioidaan jäävän suhteellisen vähäiseksi.

10.2 Liite 2: Metsätalouden kannustinjärjestelmän tavoitteet

Puuntuotannon tuet

Maa- ja metsätalousministeriön vahvistamat puuntuotannon tuet (metka) 2025. Eurot on muutettu suoritteiksi arvioidun keskihinnan mukaan. Suoriteluvut on pyöristetty lähimpään kymmeneen tai sataan. Tavoitteet asetetaan vuosittain.

Maakunta	Taimikon ja nuoren metsän hoito, ha	Terveyslannoitus, ha	Suometsän hoito, ha	Metsätien perusparannus, m
Etelä-Karjala	3 100	410	100	6 200
Etelä-Pohjanmaa	8 000	1 400	580	8 200
Etelä-Savo	8 500	1 210	100	6 100
Kainuu	4 900	1 330	310	8 400
Kanta- Häme	2 900	620	170	6 100
Keski-Pohjanmaa	1 900	530	300	5 900
Keski-Suomi	9 400	1 080	290	9 200
Kymenlaakso	2 100	380	130	5 900
Lappi	10 300	1 010	620	39 000
Pirkanmaa	6 200	580	230	9 100
Pohjanmaa	3 500	640	1 460	14 700
Pohjois-Karjala	6 600	2 180	330	13 100
Pohjois-Pohjanmaa	14 500	3 250	2 090	39 200
Pohjois-Savo	10 300	4 620	450	6 800
Päijät-Häme	3 900	420	110	6 100
Satakunta	3 600	460	400	6 400
Uusimaa	2 700	410	130	13 600
Varsinais-Suomi	3 500	470	180	5 900
Yhteensä	106 000	21 000	8 000	210 000
Suoritetavoite yht.	106 000 ha	21 000 ha	8 000 ha	210 km
€/ha, €/m	279	167	210	12
Pienpuun keruutavoite	40 000 ha			

Luonnonhoidon tuet

Metsäluonnon hoidon edistämisen tukivarojen (metka) käytön suunnitelma maakunnittain vuonna 2025. Edeltävien vuosien tukivarojen käyttö ohjaa tulevaa tukien käytön suunnittelua. Tukien jakautumiseen työlaajien välillä on mahdollista tehdä muutoksia ja tukivaroja voidaan siirtää eri alueille tarpeen mukaan, jos varoja jää käyttämättä.

Maakunta	Luonnonhoito (€)	Ympäristötuki (€)	Yhteensä (€)
Etelä-Karjala	144 726	1 101 246	1 245 972
Etelä-Pohjanmaa	211 962	996 658	1 208 620
Etelä-Savo	266 443	1 106 641	1 373 084
Kainuu	231 822	1 111 360	1 343 182
Kanta-Häme	246 550	1 118 123	1 364 673
Keski-Pohjanmaa	137 353	902 474	1 039 827
Keski-Suomi	208 967	1 158 454	1 367 421
Kymenlaakso	130 000	1 035 028	1 165 028
Lappi	266 363	1 259 724	1 526 087
Pirkanmaa	261 862	1 165 980	1 427 842
Pohjanmaa	135 095	858 657	993 752
Pohjois-Karjala	216 118	1 176 271	1 392 389
Pohjois-Pohjanmaa	405 587	1 625 231	2 030 818
Pohjois-Savo	299 564	1 215 335	1 514 899
Päijät-Häme	206 745	1 194 928	1 401 674
Satakunta	130 000	969 091	1 099 091
Uusimaa	232 596	1 147 356	1 379 952
Varsinais-Suomi	138 681	1 126 059	1 264 740
Yhteensä	3 870 432	20 268 616	24 139 049

Taulukon jaottelu perustuu valtion talousarvioesitykseen, jossa esitetään ympäristötuki erillisenä ja luonnonhoitoon ovat yhdistettyinä metsäluonnon hoitohankkeet, Helmi-elinympäristöohjelman toimenpiteet ja kulutus.

Valtakunnallinen tavoitetaso metsäluonnon hoidon edistämisen työmäärille

Tavoitetaso metsäluonnon hoidon edistämisen työmäärille vuonna 2025. Tavoitetasot määritellään maa- ja metsätalousministeriön ja Metsäkeskuksen välisessä tulossopimuksessa.

Tavoitteet on jaoteltu Metso- ja Helmi-ohjelmien sekä vesienhoidon toimenpideohjelmien tavoitteisiin. Maakuntakohtaista jaottelua ei tehdä, koska luonnonhoidon työlaajien elinympäristöistä, suunnitteluun ja toteutukseen käytössä olevista resursseista ja muista vaikuttavista tekijöistä ei ole käytössä yksityiskohtaista maakunnittaista tietoa.

Helmi-ohjelman toimeenpano:

Toimenpide	Tavoite
Soiden ennallistaminen	400 ha/v
Vesien palautus suojelusoille	6 kpl/v
Lintukosteikkojen perustaminen ja kunnostus	8 kpl/v

Muut toimenpiteet:

Toimenpide	Tavoite
Kulutus	200 ha/v
Vesiensuojelun toimenpideohjelman hankkeet	10 kpl/v

10.3 Liite 3: Hakkuupotentiaalilaskelma maakunnittain

Taulukossa on esitetty maakunnittainen suurimpaan ylläpidettävissä olevaan hakkuukertymään perustuva hakkuupotentiaali (ha/v) vuosille 2025–2034.

Taulukko kuvaa myös, miten hakkuukertymä voitaisiin toteuttaa.

Arvio hakkuupotentiaalista hakkuutavoittain on tehty Metsäkeskuksen metsävaratietojen pohjalta. Metsävaratieto on sovitettu [Luonnonvarakeskuksen arvioihin](#) suurimmasta ylläpidettävissä olevasta (SY) aines- ja energiapuun hakkuukertymästä.

Maakunta	Kasvatushakkuu	Uudistushakkuu	Jatkuva kasvatus	Yhteensä
Etelä-Karjala	15 600	3 700	400	20 000
Etelä-Pohjanmaa	25 100	12 300	500	38 000
Etelä-Savo	35 800	13 000	1 100	50 000
Kainuu	41 200	11 400	3 200	56 000
Kanta-Häme	10 700	4 100	300	15 000
Keski-Pohjanmaa	10 200	2 800	400	13 000
Keski-Suomi	48 200	13 500	1 600	63 000
Kymenlaakso	11 300	3 000	300	15 000
Lappi	82 200	16 900	10 700	110 000
Pirkanmaa	29 600	10 900	1 100	42 000
Pohjanmaa	21 400	4 300	300	26 000
Pohjois-Karjala	50 000	16 000	2 100	68 000
Pohjois-Pohjanmaa	72 800	22 600	5 500	101 000
Pohjois-Savo	51 700	15 400	1 500	69 000
Päijät-Häme	12 200	5 000	400	18 000
Satakunta	15 100	6 100	500	22 000
Uusimaa	13 800	6 200	900	21 000
Varsinais-Suomi	13 300	6 900	400	21 000
Yhteensä	560 000	174 100	31 200	765 000

SY:n ja täysimääräisten ensiharvennusten määrittämisessä on käytetty metsävaratiedon kymmenen vuoden keskiarvoa suhteellisista hakkuukertymistä hakkuutavoittain.

Hakkuukertymät hakkuutavoittain on muutettu pinta-aloiksi (hehtaareiksi) vuoden 2024 metsänkäyttöilmoitusten keskimääräisten maakunnittaisten hakkuukertymien (m³/ha) pohjalta.

Jatkuvan kasvatuksen osuuden määrittelyssä lähteenä on käytetty Metsäkeskuksen metsänkäyttöilmoituksia vuodelta 2024. Jatkuvan kasvatuksen keskimääräinen poistuma on laskettu käyttäen Luonnonvarakeskuksen synteesiraportin mukaista keskipoistumaa (7,2 m³/ha/v * hakkuukiertona 15 vuotta = 108 m³/ha).

10.4 Liite 4: Hoitoehdotukset

Taulukossa on kuvattu hoitoehdotukset (ha/v) maakunnittain vuosille 2025–2034. Ehdotukset perustuvat Metsäkeskuksen metsävaratietoon.

Varhaishoidon perusteena on seuraavan viiden vuoden tarpeen keskiarvo, taimikonhoidossa ja nuoren metsän hoidossa seuraavan kymmenen vuoden tarpeen keskiarvo.

Maakunta	Taimikon varhaishoito	Taimikonhoito	Nuoren metsän hoito
Etelä-Karjala	6 300	3 200	1 100
Etelä-Pohjanmaa	11 900	5 600	2 500
Etelä-Savo	14 800	7 300	2 400
Kainuu	9 400	5 100	3 200
Kanta-Häme	5 100	1 800	900
Keski-Pohjanmaa	3 500	1 600	700
Keski-Suomi	15 700	7 200	2 900
Kymenlaakso	4 400	2 000	700
Lappi	16 800	8 500	1 500
Päijät-Häme	5 600	2 500	900
Pirkanmaa	13 800	5 400	1 900
Pohjanmaa	6 900	2 600	1 500
Pohjois-Karjala	16 900	7 200	2 500
Pohjois-Pohjanmaa	22 400	11 200	3 400
Pohjois-Savo	17 900	7 500	3 600
Satakunta	7 000	3 000	1 000
Uusimaa	6 100	2 600	1 000
Varsinais-Suomi	6 900	2 400	900
Yhteensä	191 400	86 800	32 600

Taimikon varhaishoidossa puun korkeus 1,2–3 metriä ja taimikonhoidossa 3–7 metriä. Nuoren metsän hoidossa puun läpimitta < 12 cm.